

Има ли интерес бизнесът към специалностите, в които се обучават студентите в университетите във Варна? Актуални ли са те? Какви форми на сътрудничество се развиват между висшите училища и работодателите и по какъв начин се измерва ефектът от това партньорство върху реализацията на младите хора? Съществуват ли достатъчно устойчиви структури и платформи, които да гарантират връзката между обучението и практиката?

Розалина ДИМИТРОВА

Тези въпроси отпрати към академичната общност в града вестник „Аз-буки“, тъй като отговорите им стават все по-важни на фона на динамичния пазар на труда и нарастващото изискване младите хора да бъдат не само добре обучени, но и практически готови за работа.

Ако преди десетилетия университетите се свързваха основно с лекции, семинари и изпити. Днес бизнесът очаква от бъдещите висшестепни не само знания, но и практически умения, готовност за работа в екип и способност да решават реални казуси.

Икономическият университет – Варна, се откроява като едно от висшите училища с най-развита система за връзка между академичното обучение и бизнеса в страната. В центъра на този модел стои идеята, че практическата подготовка не е допълнение към образованието, а негов основен компонент.

Чрез специализираната платформа UEBN (University of Economics – Varna Business Network) се изгражда постоянна връзка между студентите и работодателите. В системата са включени над 12 000 студенти и повече от 3500 работодатели, които публикуват стажантски позиции, работни оферти и проекти. Платформата не само посредничи, но и проследява целия процес на практическото обучение – от заявяването до неговото отчитане и оценяване.

Паралелно с дигиталната среда Университетът развива и активен събитийен календар. Само през последната учебна година са реализирани над 100 публични събития с участието на представители на бизнеса, голяма част от които представляват практически лекции, уъркшопи и работилници, насочени към реални казуси от икономическата практика.

Особено значима роля има форумът „Кариери“, който ежегодно събира десетки работодатели и се е превърнал в основна платформа за първи професионални контакти на студентите. Той осигурява директна връзка между академичната среда и пазара на труда и създава възможности за стажове и реализация още по време на обучението.

Важен акцент в развитието на Университета е и предприемаческата екосистема, която се развива чрез Бизнес акселератора UEVA. Там студентите работят по собствени бизнес идеи с подкрепата на ментори от практиката, като част от проектите преминават от учебна разработка към реални предприемачески инициативи.

Така Икономическият университет – Варна, изгражда модел, в който студентът усвоява знания, но и влиза в реална професионална среда още по време на обучението си. Границата между университет и работно място постепенно се размива.

По данни на висшето училище най-високо търсене на пазара на труда традиционно има за специалностите в направления „Икономика“, „Туризъм“ и „Администрация и управление“. Работодателите проявяват засилен интерес и към счетоводство и финанси, дигитален маркетинг, дигитални медии и информационни технологии. Динамиката при реализацията на студентите от направление „Информатика и компютърни науки“ е още по-осезаема и комуникацията с бизнеса се осъществява директно чрез катедра „Информатика“.

Варненският свободен университет „Черноризец Храбър“ поставя практическото обучение и партньорството с професионалните общности в основата на своето раз-

Университетите във Варна: между знанието и практиката

Как висшите училища в Морската столица доближават обучението до реалната професионална среда

витие като университет по приложни науки. Това е ключова цел в стратегията на Университета до 2029 г. Образованието се развива в пряка връзка с потребностите на икономиката и обществото, а взаимодействието с бизнеса, институциите и професионалните организации е от съществено значение за подготовката на бъдещите специалисти.

В университета функционират браншови настоятелства с участието на водещи представители на бизнеса, които подпомагат актуализирането на учебните планове и осигуряват връзката с пазара на труда.

Практическата подготовка се реализира чрез дългосрочни партньорства с компании, държавни и общински институции и професионални организации. Над 2400 студенти са участвали в първите две фази на проекта „Студентски практики“, като 17,3% са получили предложение за работа, 95% отчитат нови практически умения, а над 70% оценяват подготовката като достатъчна за реална професионална среда. Университетът продължава участието си и в проекта „Студентски практики – от висше образование към заетост“, който обхваща 1640 студенти.

Варненският свободен университет „Черноризец Храбър“ е сред първите в страната, които заявяват готовност за дуално обучение в специалностите „Строително инженерство“ и „Защита на националната сигурност“. В редица специалности – „Право“ и „Информационни технологии“, студентите работят по реални задачи и казуси с подкрепата на магистрати и на IT специалисти.

В Архитектурния факултет студентите изпълняват реални инвестиционни задания – например проекти за Индустриалния парк – Шумен, както и интериорни решения за обществени пространства във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“. Дипломантите по архитектура вече защитават проекти по реални инвеститорски задачи, а университетът възлага на конкурсен принцип задания в областта на архитектурата и дизайна. Практическата подготовка се подкрепя от партньорства с браншовите организации.

Филиалът на Университета в Смолян развива сходен модел чрез срещи между студенти, местна власт, индустрия и работодатели, които представят възможности за стажове, практики и стипендии.

В модела на Висшето военноморско

училище „Н. Й. Вапцаров“ връзката с бизнеса и индустрията е структурна част от обучението. Стажове, учебни практики, съвместни проекти и хакатони са редовна част от образователния процес, а гост-лектори от бизнеса участват в академичните програми.

Чрез специализирана платформа career.pvna.eu Кариерният център на училището поддържа връзка между студентите и работодателите от морския и транспортния сектор. Флотската алма матер работи и по проект „От висше образование към заетост“, финансиран по Програма „Образование“ 2021 – 2027, съфинансирана от ЕС.

Интересът на бизнеса към подготвяните кадри е висок. Мениджърски и инженерни компании, логистични оператори и корабни фирми са партньори на училището и осигуряват значителен брой стажове.

Основният фокус е върху инженерните и командните кадри, като най-търсени са специалностите „Корабоводене“, „Корабни машини и механизми“, „Логистика“, „Мениджмънт на водния транспорт“, „Мениджмънт на пасажерски кораби“ и „Експлоатация на флота и пристанищата“. Успоредно с това се отчита и силно търсене на специалисти в сферата на информационните технологии, като банковият сектор проявява подчертан интерес към възпитаниците от специалност „Киберсигурност“.

Ефектът от това партньорство се проследява систематично чрез механизмите на Кариерния център и алумни мрежата на институцията. Основните показатели за успех са процентът на студентите, започнали работа по специалността още преди дипломирането, както и директната обратна връзка от работодателите.

Варненски университет по мениджмънт (VUM) развива международно ориентиран модел на обучение, базиран на интеграцията с бизнеса и стажове в реална среда.

По време на юбилейна пресконференция за 30-годишнината на институцията е отчетено, че студентите имат 100% осигурени международни стажове, реализирани чрез мрежа от корпоративни партньори.

Моделът се основава на тясна връзка между образованието и пазара на труда в сфери като информационни технологии, туризъм, хотелиерство и кулинарни изкуства. Част от студентите преминават стажове в международни хотелски вериги, техноло-

гични компании, включително обекти с международни отличия в гастрономията.

Акцент е поставен и върху практики на целево обучение, при които компании финансират частично или изцяло обучението срещу ангажимент за последваща реализация. Това създава двустранен ефект – гарантирана професионална реализация за студентите и сигурност за бизнеса.

Техническият университет – Варна, развива инженерно ориентиран модел на обучение, обвързан с индустриалните сектори. Университетът поддържа партньорства с компании от машиностроенето, корабостроенето, електрониката и информационните технологии, като редовно организира кариерни форуми и технологични събития.

Акцентът е върху лабораторната и проектно базирана работа, както и върху участието на индустриални експерти в обучението. Нараства интересът към специалности, свързани с дигитализацията, автоматизацията и киберсигурността.

Висшето образование във Варна все по-категорично се случва в реални условия, а не само в аудиториите. Икономическият университет – Варна, Варненският свободен университет „Черноризец Храбър“, Висшето военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“, Техническият университет – Варна, и Варненският университет по мениджмънт развиват различни модели на взаимодействие с бизнеса, но следват една обща логика – образованието трябва да бъде тясно свързано с реалната професионална среда.

Въпреки различията в профила и академичната традиция варненските висши училища следват обща тенденция – интегриране на дигитални платформи и предприемачески екосистеми, активно участие на работодатели в образователния процес, както и международна практическа реализация и гарантирани стажове. Общият резултат е нов тип образователна среда, в която студентите не само усвояват знания, но и ги прилагат още по време на обучението си. Границата между университет и професия постепенно се размива. Днес студентите работят по реални проекти, решават казуси, участват в бизнес инициативи още преди дипломирането си. Това превръща висшето образование във Варна в динамична система, в която знанието и практиката се срещат в реално време.